

Historia ya Falsafa
34 Descartes kuhusu Mungu na Asili
Na Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Naam, natumaini kwamba alasiri ya leo tunaweza kukamilisha mjadala wetu kuhusu Descartes. Tumefikia hatua ya kutosha katika Descartes kuona kwamba, waziwazi, yeye si mtaalamu wa empiricism bali ni mtu mwenye mantiki. Kuna maarifa ya awali yasiyotegemea uzoefu.

Kwa kweli, mfano wake wa kawaida wa hilo ulikuwa mjadala wake wa kipande cha nta ambacho sifa zake za kielimu zinaweza kubadilika. Lakini nta kama kitu cha mawazo, dhana ya nta, inabaki. Sasa, kwa hivyo, nataka kuanza na wazo hilo la kitu cha mawazo, si kitu cha hisia, bali kitu cha mawazo.

Kwa wazi, Descartes anasisitiza kwamba tuna aina nyingine za mawazo zaidi ya mawazo maalum ya hisia, data maalum ya majaribio. Pia tuna dhana. Nadhani angekubaliana kuhusu dhana za jumla na za kufikirika.

Na anataka kudumisha kwamba dhana hizi, vitu hivi vya mawazo, vina aina ya uhalisia wake, ili mambo fulani yawe kweli kwa ujumla kuhusu vitu fulani vya mawazo. Vina usawa wao wenyewe. Na ni katika muktadha huo ndipo anapoweza kutofautisha katika tafakari hizi mbili za mwisho kati ya kiini cha miili ya kimwili, yaani, dhana ya maada, kiini, unachokifikiria, cha maada, na kuwepo kwa miili ya kimwili unayoiona kwa hisia zako.

Kwa hivyo mbinu yake ya kutafakari tano ni katika suala la dhana, vitu vya mawazo, ilhali mbinu yake katika kutafakari sita ni katika suala la mtazamo wa vitu vya hisia. Na tuweke tofauti hiyo wazi. Kama ungekuwa kwenye mihadhara ya Dallas Willard wiki chache zilizopita, unakumbuka kwamba alifanya tofauti hiyo kwa kukataa aina ya nadharia ya maarifa ambayo aliiita sensism, kana kwamba maarifa pekee tuliyo nayo ni maarifa kupitia hisia zetu, ambayo kwa wazi ingekuwa ufahamu wa maelezo ya hisia, data ya majaribio.

Na badala yake, Willard alichofanya ni kuzungumzia maana fulani halisi na zenye lengo, ambazo zina kuwepo kwa aina yake, mara tu zinapokuwa sehemu ya dhana, upendeleo wa maana. Na hii ndiyo aina ya kitu ambacho Descartes angekubaliana nacho kwa dhati, kwa sababu maana ya neno kama vile jambo inakuwa jambo lisilo na lengo. Jambo lina asili halisi, kiini ambacho tunaweza kukifikiria.

Na kwa hivyo anazungumza kwa maana hiyo ya vitu vya mawazo ambavyo vinaweza kueleweka kwa wote kwa njia ya kawaida. Kuna mifano mingine ya kitu hicho hicho. Rudi kwa Aristotle, mjadala wake wa sheria za mantiki.

Sheria za mantiki ni za kweli. Zina uhalisia wake kama miundo ya mawazo yote na mazungumzo yote yenye maana. Unaona, sheria za mantiki ni za kweli bila shaka.

Sio kwa maana kwamba ni vitu vya kimwili, hapana, ingawa ni kweli kuhusu vitu vya kimwili. Wavulana watakuwa wavulana ni njia nzuri ya kuweka sheria ya utambulisho. Waridi ni waridi.

Ndiyo, hiyo inaweza kuwa nahau ya kishairi. Inaweza kuwa ukweli wa kimantiki, lakini ni kweli kabisa. Unaona, chochote kilicho na umbo la kimantiki la sheria za mawazo lazima kiwe kweli kabisa, lazima kiwe kweli kabisa.

Na angalau moja ya dhana anazoshughulikia katika Tafakari 5, yaani dhana ya Mungu, anazishughulikia kwa upande wa uhalisia halisi wa sheria za mantiki. Kwa kweli, nadhani hiyo ni kweli pia kwa maada. Kwa sababu anachojaribu kuonyesha katika Tafakari 5, kuhusu wazo la maada na wazo la Mungu, ni kwamba kuna ukweli fulani muhimu kimantiki ambao tunaweza kujua bila kujali uzoefu kuhusu maada na kuhusu Mungu.

Na nilisema bila kujali uzoefu kwa sababu yeye ni mtu mwenye mantiki, si mtu mwenye uzoefu. Na mantiki yake inajitokeza tena. Ni muhimu kimantiki.

Ndiyo. Upinzani wao hauwezekani. Sasa, ili kuona hilo, kumbuka kwamba ni kiini cha miili ya kimwili.

Kumbuka tofauti ambayo tayari imejitokeza, ambayo ilijitokeza katika Hobbes, na ilikuwa dhahiri katika sayansi ya wakati huo, kati ya sifa za msingi na za sekondari za miili ya kimwili. Ambapo sifa za sekondari zinahusiana na kile kinachopatikana tu kwa sababu ya hisia zetu tano. Rangi, harufu, na kadhalika.

Ilhali sifa kuu ni sifa za vitu vya kimwili vyenyewe. Ni kiini cha maada. Sasa, unajua sifa hizo kuu zilikuwa nini.

Ukubwa, umbo, msongamano. Ndiyo, tunaviita sifa za anga. Kwa sababu kiini cha maada ni kwamba inachukua nafasi.

Kwa hivyo, kiini cha maada ni kwamba ina sifa za anga. Na ikiwa tunaweza kujua ukweli wowote muhimu kuhusu anga, ukweli muhimu kimantiki kuhusu anga, tunajua ukweli muhimu kimantiki kuhusu maada yoyote inayowezezekana, mwili wa nyenzo, na mtu anayeishi anga. Sasa, ni sayansi gani inayotuambia ni nini muhimu kimantiki kuhusu anga? Huh? Jiometri, haswa.

Na kwa hivyo, anachojaribu kufanya ni kuonyesha kwamba kuna ukweli wa kijiometri unaohitajika kimantiki. Na mfano anaouchukua ni ule rahisi kutoka kwa jiometri rahisi. Hashughulikii jiometri thabiti katika mfano, lakini ni wazi, angeweza.

Ingekuwa mfano bora zaidi kwa namna fulani ikiwa tunashughulika na uthabiti. Unaona ? Lakini mfano wake unatoka katika jiometri rahisi, wazo tu la pembetatu. Kuna ukweli fulani muhimu kuhusu pembetatu yoyote inayowezekana.

Ukweli muhimu. Ni kweli kwamba pembetatu ina pembe tatu. Ni kweli kwamba pembe tatu za pembetatu, angalau katika jiometri ya Euclidean, huongeza hadi digrii 180, pembe mbili za kulia.

Na kwa hivyo, tunaweza kujua msingi, bila kujali uchunguzi wowote wa hisia, tukizingatia dhana ya maada kama kitu cha mawazo yetu, suala la umiliki wa anga. Tunaweza kujua ukweli fulani muhimu kuhusu kiini cha maada. Sawa? Sasa, hilo ni jambo la moja kwa moja.

Na anaishughulikia kwa kirefu hapa. Kwa kweli, anachosema ni kwamba sayansi ya fizikia, kwa upande fulani, inaweza kufanywa si kama sayansi ya majaribio, bali kama sayansi ya awali. Na kwa kweli, ikiwa unafikiria matawi ya fizikia ambayo yalikuwa makubwa katika siku zake, kama vile macho, kwamba macho yanaweza kufanywa awali kwa kubaini pembe za kuakisi na kadhalika, ni madaktari gani wa macho wanaofanya hivyo hadi leo? Ndiyo.

Usijaribu kuingia katika optometri ikiwa hupendi jiometri. Kwa hivyo basi, kiini cha maada hujitokeza. Na, bila shaka, sayansi ya siku zake ilikuwa Newtonian, angalau ingekuwa Newtonian.

Ilikuwa katika mchakato wa kuwa hivyo, kwa sababu Newton hakuwa bado. Mungu anasema, baadaye , mwache Newton awe. Yote yanakuwa nuru.

Bado. Lakini hiyo ndiyo aina ya fizikia anayoshughulika nayo. Kwa maneno mengine, ana mtazamo wa kiufundi kuhusu miili ya kimwili, ikiwa ni pamoja na utendaji kazi wa miili ya binadamu.

Mada, nguvu za kisababishi zinazosababisha mabadiliko katika miili ya wanadamu. Sasa, katika kutafakari tano, anaonekana kutumia, hata hivyo, muda mdogo kiasi kuhusu kiini cha mada kuliko anavyotumia kuhusu wazo la Mungu. Lakini dhana ya Mungu ni dhana nyingine.

Mungu si kitu cha uchunguzi wa hisia. Lakini dhana ya Mungu ni kitu ambacho hufikiriwa, si kama jumla kutokana na uchunguzi wa hisia, bali kama mawazo ya dhahania, kwa maana hiyo. Na katika kutafakari tatu, tumeona tayari amekuwa akishughulika na dhana ya Mungu, dhana ya Mungu kama kiumbe mkamilifu.

Sasa, hapa katika kutafakari tano, shauku yake iko katika dhana ya Mungu tena, lakini katika swali la kuwepo kwa Mungu. Sasa, unaweza kusema, kwa nini hivyo? Ikiwa

anazungumzia kiini cha miili ya kimwili, kwa nini ageukie kuzungumza kuhusu kuwepo? Na tukichukulia kuwa umekuwa ukifuatilia Enzi zote za Kati, unaweza kuona mara moja kwamba dhana ya enzi za kati kuhusu Mungu ni ya mtu ambaye kiini chake kinapaswa kuwepo. Kwa hivyo basi, ikiwa ni kwamba Mungu ni mmoja ambaye kiini chake ni kuwepo kwake, kiini chake kinapaswa kuwepo ; yeye ndiye kiini hasa cha kuwepo.

Sio tu kuwepo kwa umbo lingine, kiini kingine, bali kiini chenyewe cha kuwepo. Kisha, kuna ulinganifu kati ya ukweli muhimu kuhusu miili ya kimwili tunayojua katika jiometri na ukweli muhimu wa kuwepo kwa Mungu. Uwepo ni kwa dhana ya Mungu kwani kuongeza hadi pembe mbili za kulia ni dhana ya pembe tatu za pambetatu.

Kwa kweli, dhana ya pambetatu ni ukweli muhimu. Utata huo ungekuwa wa kujipinga. Na kwa kuzingatia dhana ya Mungu, utata wa kuwepo kwake ungekuwa wa kujipinga.

Sasa, unaona, hicho ndicho anachokitafuta. Na kwa hivyo, anachokiendeleza katika tafakari hii ya tano ni hoja ya kiontolojia kwa kuwepo kwa Mungu, wazo, hoja kutokana na wazo tu. Sasa, angalia, ikiwa utafanya hivyo, basi, katika ukurasa wa 51, ukurasa wa 51, ambapo anaiweka hivi, juu kabisa ya safu ya kwanza, ninapoifikiria kwa makini zaidi, inaonekana kwamba kuwepo hakuwezi tena kutenganishwa na kiini cha Mungu kuliko wazo la mlima kutoka kwa ule wa bonde au usawa wa pembe tatu hadi pembe mbili za kulia kutoka kwa kiini cha pambetatu, ili iwe vigumu sana kumfikiria Mungu, yaani, kiumbe mkamilifu ambaye kwake kuwepo ni jambo linalohitaji, au ni ambaye hana ukamilifu fulani, kuliko kumfikiria mlima bila bonde.

Hilo la mwisho haliwezekani. Vivyo hivyo dhana ya Mungu, kiumbe mkamilifu ambaye hayupo. Sasa, unapata mwangwi wa Anselm, unaona.

Kwa hivyo, Anselm, kwa mtazamo wake kwamba Mungu ndiye aliye juu zaidi ya viumbe vyote, yupo. Lakini kuna jambo la kuvutia analolitoa hapa katika safu ya pili ya 51. Lazima lidaiwe kama pingamizi, wala halipaswi kudaiwa kama pingamizi, kwamba ni muhimu kukubali kwamba Mungu yupo baada ya kudhani kuwa ana ukamilifu wote, kwa kuwa kuwepo ni mojawapo.

Lakini dhana yangu ya awali haikuwa muhimu. Hapana, hiyo haifuati. Pingamizi hilo halina msingi.

Hoja yake ni kwamba kuwepo si ukamilifu mwingine tu. Ni kiini hasa cha kiumbe cha kimungu. Na ikiwa kiini chake kinapaswa kuwepo, basi Mungu hangekuwa Mungu vinginevyo.

Na hivyo, wazo la kiumbe mkamilifu. Sasa, umbo la kimantiki la hoja hiyo, nadhani, ni wazi kabisa . Anabisha kwamba Mungu yupo au Mungu hayupo.

Hiyo ni kusema, ama A au non-A. Anasema kwamba non-A ni msimamo unaojipinga, kwa hivyo si kweli. Kwa hivyo A ni kweli lazima.

Kujipinga ni kusema kwamba mtu ambaye kiini chake ni kuwepo hawezi kuwepo. Huwezi kufikiria kiumbe kisichokuwepo ambacho kiini chake ni kuwepo. Ukifikiria kiini, lazima kiwepo.

Naam, hilo linahitimisha kile Descartes anataka kufanya kuhusu uhusiano wa Mungu na mawazo ya mwanadamu, hivyo ana aya hii ya mwisho katika Tafakari 5. Ndiyo. Ninaona waziwazi uhakika na ukweli wa sayansi yote, hiyo ni mawazo ya kinadharia, inategemea ujuzi pekee wa Mungu wa kweli. Kwa kadri nilivyomjua kabla, sikuweza kuwa na ujuzi kamili wa kitu kingine chochote.

Lakini sasa kwa kuwa nimemjua, nina njia za kupata maarifa kamili pamoja na Mungu kama vile vitu vingine vya kiakili kama vile asili ya mwili, kwa kadiri ilivyo lengo la hisabati safi. Uwepo wa Mungu, kiumbe mkamilifu ambaye hangedanganya, hutoa ujasiri katika ukweli muhimu, katika ukweli muhimu kimantiki. Kwa hivyo kile ambacho ni muhimu kimantiki, si tu kuhusu Mungu, bali pia kuhusu miili ya kimwili, kinaweza kukubaliwa bila shaka.

Na hiyo ni Tafakari 5. Maoni? Ndiyo. Ndiyo, Kristen. Je, ni hoja ya kimantiki? Naam, unaweza kusema hivyo, namaanisha, naweza kusema maneno kwamba maandishi ni pembe, lakini hiyo ni digrii 150.

Haifanyi kauli hiyo kuwa kweli. Sawa, sawa. Kwa hivyo, huwezi kusema kitu kimoja kuhusu Mungu? Unaweza kupata ufafanuzi, lakini sivyo.

Lakini unaona, jiometri haifanyi kazi kwa digrii 150. Sawa, lakini bado unaweza kutoa kauli hiyo. Loo, ndio, lakini hazungumzii kauli, sivyo? Je, hazungumzii dhana, dhana ya pembetatu? Sasa, chambua dhana ya pembetatu kijiometri, ambayo ina maana ya kimantiki.

Unaona ? Kwa hivyo kuna umuhimu wa kimantiki kuhusu pembetatu kwamba iwe pembetatu. Na pembetatu ambayo pembe zake zinaongezeka hadi digrii 150 pekee haitakuwa pembetatu. Unaona ? Ungekuwa na nini katika hali hiyo haingekuwa kitu kama hicho, lakini kitu kama, sijui ni nini hasa.

Nilitaka kuiweka hivyo, lakini kitu au kingine hakingefanya kazi. Lakini hapana, nadhani ingebidi iwe hivyo, hebu tuone, kitu kama hicho. Hawajawahi kukutana.

Sikuchora hizo sambamba kabisa, lakini hazingekutana kamwe au kitu kama hicho. Kwa hivyo hapana, jiometri hiyo haingefanya kazi. Unaona, hoja tu kuhusu asili ya pembetatu haingeruhusu hilo.

Ukianza na dhana ya pambetatu katika nafasi ya pande tatu, hapo ndipo unapotoka. Sasa, je, unaweza kutengeneza jiometri isiyo ya Euclidean ambayo digrii 150 humo? Sijui. Nasitasita hapo.

Nakubali masomo yoyote ya hisabati. Nadhani unachofanya ni kubadilisha digrii. Ukifuata anachosema Kristen, namaanisha, mtu anaweza kushikilia dhana ya pambetatu ambayo haikuwa sahihi.

Hapana, hawangekuwa na dhana ya pambetatu. Wangekuwa wakidhani kitu ambacho si cha kweli kuhusu pambetatu. Basi, Descartes anajua je kwamba hayuko? Swali zuri, na hapo ndipo nilidhani unaelekea, Kristen.

Labda ulikuwa hivyo. Sawa. Sasa, tukisema hivyo kuhusu Mungu, yaani, kwamba kiini cha Mungu, Mungu ni yule ambaye kiini chake ni kuwa mwema, mrembo, mwenye nguvu, lakini si kiumbe muhimu, si kiumbe muhimu kimantiki.

Tuseme hivyo, Descartes angejibu nini? Huyu si Mungu. Unaona, huyu si Mungu. Kwa nini isiwe hivyo? Naam, unaona, hapa ndipo ambapo utegemezi wa Descartes kwenye mpango wa falsafa wa enzi za kati ni jambo ambalo hakukwepa kamwe.

Kwa nini yule aliye mwema kikamilifu anapaswa kuwa kuwepo kwa lazima? Na katika muktadha wa enzi za kati, ni kwa sababu katika ngazi ya juu ya uongozi wa kuwa, una kiwango kikubwa zaidi cha kuwa. Na kwa hivyo, kwa ufafanuzi, wema kamili ni uwepo wa lazima, unaona. Sasa, katika hali ambayo hoja ya Descartes ni hoja inayotegemea mfumo, ikiwa dhana yake kuhusu Mungu ni sehemu ya mpango huo wa dhana wa enzi za kati, ndio, ili isifuate kwa lazima.

Sio katika kutafakari huku. Sidhani kama anashughulikia masuala ya athari za chanzo hapa. Hoja yake ya athari za chanzo kwa uwepo wa Mungu iko katika kutafakari kwa tatu.

Loo, ndio. Naam, kama unachosema ni kwamba hii ni hoja tofauti na ile ya tatu ya kutafakari, hakika kabisa, ndiyo. Tafakari ya tatu ni hoja ya athari ya sababu.

Hili sivyo. Ndiyo, napendelea Anselm's kwa sababu naweza kuona wazi zaidi, kwa upande wa uongozi wa kuwa, jinsi hoja inavyoweza kudaiwa kufanya kazi katika mfumo huo maalum wa kifalsafa. Hata hivyo, kuna kitu kuhusu Descartes ambacho ni rahisi zaidi, unaona.

Kama anaweza kusesitiza kwamba dhana hii ya kitu muhimu, unaona, ipo. Upinzani wake leo labda unaangazia tatizo. Unaona pingamizi la kisasa kwamba kuwepo kwa Mungu si lazima kimantiki.

Sasa, inasemekana kwamba Mungu ni muhimu kiontolojia, yaani kwamba , ikizingatiwa kwamba Mungu yupo, hawezi kuwepo, unaona. Kwa hakika, Mungu yupo; kuwepo kwake ni kuwepo kwa lazima. Haitegemei chochote, unaona.

Lakini kusema kwamba ni lazima kimantiki kwamba Mungu yupo, hilo ni gumu zaidi. Na kwa hivyo wengine wangesema kwamba anachofanya kinachanganya aina mbili za lazima. Ulazima wa kimantiki, ulazima wa kiontolojia.

Anaanza na dhana ya Mungu kama muhimu kiontolojia. Kwa hakika, yupo; ni kuwepo kwa lazima, utaona. Na bila kujua anaingia katika kuchukua hilo kumaanisha kiini chake ni kuwepo, hitaji la kimantiki.

Sawa, tuendeleo na sura ya sita, kutafakari sita. Unaonaje kuhusu hoja za itikadi ya Mungu ambazo hazifanyi kazi? Baadhi yenu mnajua jina la Bernard Ramm, mwanatheolojia wa kiinjili ambaye aliandika kwa mapana katika masuala ya kuomba msamaha na kadhalika miaka michache iliyopita. Mazungumzo naye wakati mmoja, nakumbuka alisema, unajua, tatizo la hoja za itikadi ya Mungu huenda lisiwe kwamba hakuna zile nzuri sana .

Labda hatujazifikiria bado. Baada ya yote, watu walifanya nini kabla ya Anselm na Descartes kufikiria hoja hizi? Unaona, hoja, baada ya yote, ni mambo ambayo watu hufikiria. Hilo ndilo unalojifunza kufanya katika falsafa, kufikiria hoja, unaona.

Kumbuka kwamba imani haitegemei uhalali ambao hitimisho la silojia hufuata kutoka kwa dhana zake. Imani ni jambo la jumla zaidi kuliko hilo, linalojikita zaidi katika mahitaji ya maisha na mawazo kuliko hoja moja tu au seti ya hoja mbili au tatu. Kumbuka pia kwamba maandiko hayamaanishi kamwe kwamba unaweza kuthibitisha uwepo wa Mungu au kwamba unahitaji kuthibitisha.

Inasema kwa urahisi sana kwamba uumbaji unashuhudia, mbingu zinatangaza utukufu wa Mungu, asili inashuhudia, lakini inaacha mengi yakitegemea uwazi wetu kwa ushuhuda huo. Wazo kwamba unaweza kuthibitisha uwepo wa Mungu kwa uthibitisho wa kimantiki uliopunguzwa nguvu ungemaanisha kwamba kila mtu ambaye haamini hawezi kufuata hoja ya kimantiki, kwa hivyo ni mjinga, au vinginevyo ni mkusudi kabisa, unaona. Na sikubaliani na hilo.

Sidhani kama ni hivyo. Sidhani kama ni rahisi hivyo. Sawa, hebu tuendeleo na kutafakari sita.

Na hapa hatimaye anafikia kuwepo kwa miili ya kimwili. Na hili, ingawa huenda lilionekana kuwa la ajabu mwanzoni, ndipo hatimaye anapofikia jibu la swali hilo kama kama ana mwili. Amekuwa akichoma jiko katika chumba hicho chenye joto la jiko wakati huu wote, bila uhakika kimantiki kama ana mwili unaohitaji kuwekwa joto.

Sasa, kwa kufikia hili, tena analazimika kuanza na hali zetu za fahamu, ukipenda, mawazo yetu. Na anatofautisha aina tatu za hali ya fahamu ili kukuza hoja yake. Anatofautisha dhana na mawazo na hisia.

Na nadhani hili ni muhimu. Kwenye ukurasa wa 53, mimba, 54, mawazo, 55, hisia. Sasa, tayari tumesema vya kutosha kuhusu mimba kiasi kwamba unajua anamaanisha nini kwa hilo.

Kuwa na vitu vya mawazo ambavyo vitu fulani ni kweli, kama vile vitu vya hisabati kama vile pambetatu au kitu cha mawazo kama kiini cha Mungu. Sasa, yote ambayo dhana ya mwili wa kimwili hufanya, dhana ya mwili wa kimwili wenye sifa hizo za anga anazoziona ni muhimu kwa miili ya kimwili, asili ya dhana hiyo inahitaji hivyo. Lakini dhana yote ya mwili wa kimwili wenye sifa za anga inaonyesha kwamba hakuna kitu kinachopingana kimantiki kuhusu dhana ya mwili wa kimwili kiasi kwamba inawezekana kimantiki kwamba miili ya kimwili inaweza kuwepo.

Hakuna utata wa kimantiki kuhusu kuwepo kwa mwili halisi. Na kwa hivyo ikiwa hakuna pingamizi la kimantiki, basi tunaweza kusema, ndiyo, inawezekana kimantiki, lakini ni hivyo tu. Huwezi kuthibitisha kuwepo kwa mwili halisi kutokana na wazo la dhahania la maada.

Naam, pamoja na dhana, ambayo inatupa, ukipenda, kwa maana yake, wazo fulani la asili la maada, kuna mawazo, ambayo yanatupa mawazo fulani kuhusu miili. Mawazo ni uwezo wa kufikiria akilini mwa mtu, kufikiria paka wa bluu au twiga wa kichawi mwenye mabawa ya kipepeo, uwezo wa kufikiria vitu, ndiyo, picha za vitu halisi hata, kama picha ambayo naweza kuileta akilini mwangu kwa hiari ya nyumba yangu ya ujana, kitu cha aina hiyo. Sasa, katika haya, kuna shughuli ya kiakili inayohusika.

Hizi si mara zote, lakini mara nyingi, huwa za hiari kwa maana kwamba tunaunda taswira fulani kimakusudi. Na zaidi ya hayo, katika mawazo, kuna kitu cha marejeleo ya nje kinachohusika. Ndiyo, ninafikiria nyumba hiyo iliyo juu ya kilima, kadhalika na kadhalika na kadhalika, marejeleo ya nje, marejeleo ya anga.

Lakini hata hivyo, mawazo hayo yote hufanya ni kutoa aina fulani ya ushawishi. Wazo la ubunifu linashawishi. Lina ushawishi fulani wa kisaikolojia.

Lakini bado hakuna uthibitisho wa kuwepo kwa vitu ninavyofikiria. Lakini anapogeukia hisia, hilo ni jambo tofauti. Anafikiria hisia, si tu katika dhana ya hisia ya pekee ya bluu, lakini zaidi ya hisia katika matumizi ya kawaida ya neno hilo.

Mtu anapokufurahisha kihalisi, na unasema, ah, hiyo ni hisia kali. Unaona, ambapo hisia ya kimwili inajumuisha hisia za mwili, labda raha na maumivu, na hakika eneo la

anga. Ikiwa una maumivu kwenye kidole cha mguu, unajua yapo kwenye kidole cha mguu na ni kipi.

Ili hisia hizi unazoziona basi ziwe za ghafla. Hiyo ni kusema, zinasababishwa , zinakujia, zinasababishwa na kitu. Na huwa ni hisia zisizo za hiari.

Kwa hivyo swali analouliza ni kuhusu chanzo cha hisia za kimwili zilizo wazi, tofauti, zenye uhai ambazo ninazipata. Hoja yake ni kwamba katika aina hizi za hisia, nahisi mwili wangu mwenyewe, unaona. Ninahisi mwili wangu mwenyewe.

Ndiyo, nahisi maumivu kwenye kidole changu cha mguu, si kidole cha mguu tu, ni maumivu kwenye kidole changu cha mguu. Ni maumivu kwenye kidole changu cha mguu. Sio kitu, ni wazo tu, ni dhahania kutoka eneo lolote mahususi .

Na hivyo kutokana na hili, hutokea kiasili, hutokea kiasili, ni hukumu ya asili tunayotoa. Tunafundishwa na asili, sawa. Asili inatufundisha hiyo ndiyo lugha yake.

Asili inatufundisha kutokana na hisia hizo kuhusu kuwepo kwa miili yetu wenyewe. Kuna sababu yoyote kwa njia hii? Hisia hizi hazisababishwi na mimi; ni za hiari. Akili yangu haichagui kuwa nazo.

Hazingeweza kusababishwa na Mungu, kwa sababu kama zingekuwa hivyo, angekuwa ananidanganya, na Mungu, akiwa mkamilifu, hanidanganyi kwa jinsi alivyoniumba. Kwa hivyo hazingeweza kusababishwa na Mungu. Njia nyingine pekee ni kwamba lazima niwe na mwili, ambao unasababisha uzoefu huo wa hisia.

Kwa hivyo kuwepo kwa mwili wangu. Uthibitisho? Naam, kwa maana ya uthibitisho mkali wa kimantiki, hapana, lakini hukumu iliyohesabiwa haki, ndiyo, ikizingatiwa kwamba Mungu ni kiumbe mkamilifu ambaye hanipi hisia za udanganyifu. Ndiyo.

Kwa hivyo kuwepo kwa mwili wangu wa kimwili. Lakini unauliza, vipi kuhusu ulimwengu wote wa kimwili? Vipi kuhusu hilo? Na hapo, bila shaka, ni hoja ya sababu-athari tu. Kwa sababu ikiwa mambo yanatokea kwa mwili wangu, kiasi kwamba ninapata hisia za kimwili, basi lazima kuwe na kitu cha kusababisha mambo hayo kutokea kwa mwili wangu, na unapata hoja ya sababu.

Na ni kwa njia hiyo ndipo anapopendekeza jinsi tunavyoweza kubishana kuhusu kuwepo si tu kwa miili mingine isipokuwa yetu, bali pia kwa akili zingine kuliko zetu. Kwa sababu tukijikuta katika hali hii, kwamba akilini mwangu, ninajua uhusiano wa hali zangu za mwili na hali zangu za akili, basi kwa aina fulani ya mlinganisho, naweza kuona kwamba kutakuwa na uhusiano kati ya hali za mwili za mtu mwingine, ambazo mimi huziona, na hali zao za akili, ambazo mimi sizioni. Kwa hivyo ni hoja kwa mlinganisho.

Unaona, nina hisia zangu za kimwili, lakini hisia zangu za kimwili katika baadhi ya matukio husababishwa na miili mingine, ambayo dalili zake za kitabia zinafanana na zangu. Kwa hivyo, ninapojua aina za hali za akili zinazolingana na hali zangu za kimwili, naweza kuhitimisha aina za hali za akili ambazo zingelingana na hali za mwili za watu wengine. Ili kwamba nikikwaa kidole changu cha mguu na kiumie, basi naweza kutarajia kwamba nikimwona mtu mwingine akikwaa kidole chake cha mguu na kupiga kelele jinsi nilivyopiga kelele, kwamba inauma, na nina ufahamu fulani wa hali za akili za watu wengine.

Kwa hivyo unapata pendekezo lake la hitimisho la analogi, hoja kwa analogi, kuhusu kuwepo kwa akili zingine. Na kwa bahati mbaya, kile Descartes alichotezisha hapo kilifuatwa katika karne ya 18 na hadi karne ya 20 katika mila za Kiingereza na bara. Hii ilikuwa, hadi karne ya 19, njia ya kawaida ya kubishana kuhusu kuwepo kwa akili zingine.

Na si hadi mwishoni mwa karne ya 19, mwanzoni mwa karne ya 20 ndipo unapopata wazo linaloendelea la ufahamu wa moja kwa moja zaidi wa ufahamu wa watu wengine. Kwa hivyo lugha ya watu kama Martin Buber kuhusu uhusiano wa I-Thou, unaona, ni jaribio la kusema, hapana, sio tu hitimisho la analogi kupitia aina hii ya mchakato wa Cartesian, lakini kitu cha karibu zaidi kwa sababu ya hali kama vile huruma au huruma, ambayo ni kuhisi pamoja, unaona, fahamu ya pamoja. Au huruma, ndiyo, kuhisi katika moccasins za mtu mwingine, hisia ya pamoja, hisia fulani ya hiyo.

Sawa, kwa hivyo hii ndiyo njia anayoifuata. Mambo mengine matatu yanayotokana na hili anayochukua. Moja ni tatizo la makosa.

Baada ya yote, amezungumzia hisia ambazo zinaweza kuchukuliwa kama za kweli, lakini je, hakuna pia udanganyifu wa hisia? Je, pia haziitwi kisaikolojia ndoto za kuona na kadhalika? Tutaelezeaje hilo? Na ikiwa Mungu ni mkamilifu kiasi kwamba uwezo wa kuhisi ambao ametupa haudanganyi, kwa nini tunadanganywa? Unaweza kusema ni kurudi kwenye swali lile la zamani kutoka kwa kutafakari nne, lakini sasa linaelekezwa kwenye utambuzi wa hisia badala ya mawazo ya kufikirika, hiyo haikuwa jinsi ilivyokuwa wakati huo. Naam, mambo kadhaa ambayo anayatoa ambayo ungeweza kutabiri. Moja ni kwamba miili yetu imeundwa na sehemu nyingi tofauti, kiasi kwamba baadhi ya hitilafu kutokana na ugonjwa au chochote cha sehemu moja kinaweza kusababisha hisia ambazo hazituambii ukweli moja kwa moja.

Na angeelezea kuhusu ndoto za usiku kwa njia hiyo. Jambo lingine analolitaja ni kwamba utashi na akili vyote vinahusika. Hakuna udanganyifu kuhusu kuwa na msururu mzima wa hisia, hisia moja, mbili, tatu, nne, ambazo, tuseme, hisia nne zinaweza kuwa zisizoaminika.

Sasa, kosa liko tu katika kufanya hukumu inayohusisha uaminifu wa hisia nne. Kwa hivyo, kitendo cha hukumu kinahusisha akili katika kuchunguza hisia na utashi katika kuthibitisha hukumu. Nasi tunakosea, na kisha unajua hadithi, tunaporuhusu utashi kufanya hukumu zaidi ya kiwango ambacho akili imeridhika nacho kuhusu hisia hizo.

Lazima ziwe wazi na tofauti. Kwa hivyo, kimsingi ni aina ile ile ya hoja kama ulivyokuwa nayo katika kutafakari nne. Sawa, kosa.

Ila pili lililobaki ni kubwa, kuhusu uhusiano wa akili na mwili. Kwa sababu kile Descartes ametupa hadi sasa ni kuwepo kwa mwili, ambao ni kitu kilichopanuliwa kwa anga, na kuwepo kwa akili au roho, ambayo ni kitu kinachofikiri. Hiyo ni kusema, ni vitu viwili tofauti kimsingi.

Kimsingi, tunamaanisha kuwa zina asili tofauti. Hazina sifa muhimu zinazofanana. Kimsingi ni vitu tofauti.

Kwa namna fulani au nyingine, imeunganishwa. Hilo linafanyaje kazi? Sasa, nadhani ni sawa kusema kwamba Descartes alikusudia hivi, kwa sababu unakumbuka katika utangulizi anasema anajaribu kuthibitisha kuwepo kwa roho. Ukitaka, anajaribu kuthibitisha kuwepo kwa aina ya roho ambayo ni kitu kikubwa cha aina isiyo na mwili, na kwa hivyo inaweza kuishi kifo.

Ina uwezo wa kuishi kwa kujitegemea. Na kwa hivyo anataka roho iwe kitu tofauti kivitendo. Kitu tofauti kimsingi, na kitu tofauti kivitendo.

Na amepata alichotaka. Lakini tatizo linalojitokeza, ni wazi, ni jinsi hizi mbili zinavyohusiana. Na mtazamo wa Descartes ni kwamba akili na mwili hufanya kazi kama sababu zinazozalisha athari kwa nyingine. Kwa hivyo matendo fulani ya kiakili yanaweza kusababisha mabadiliko ya mwili, kama yalivyofanya sasa hivi ulipoanza kuandika hilo.

Na kwa ishara hiyo hiyo, mabadiliko fulani ya mwili yanaweza kusababisha hali na hisia za kiakili. Kwa hivyo kuna mwingiliano wa kisababishi. Mwingiliano wa kisababishi.

Naam, hilo linasikika vizuri, na hakika inaonekana kuna ushahidi kwamba kinachoendelea akilini huathiri kile ambacho mwili hufanya na kinyume chake. Ndiyo, lakini hutokeaje ikiwa hivi ni viumbe viwili tofauti kimsingi na vinavyojitegemea? Vinawezaje kuingiliana kisababishi? Na kile Descartes anachokipata katika kazi yake kuhusu tamaa, na kisha kuendeleza katika mawasiliano na watu, ni kwamba mwingiliano huo unafanyika katika tezi ya pineal, ambayo inaonekana iko huko nyuma mahali fulani. Na katika siku hiyo ya mgawanyiko, wakijaribu kuchunguza mwili na mifumo yake, hawakuweza kuona kazi yake.

Na zaidi ya hayo, ingawa inaonekana kuna aina mbili zingine za tezi, kuna moja tu kati ya hizi, ambayo inaonekana kuashiria kwamba imekusudiwa kuunganisha kitu. Na kwa hivyo waliangaza juu yake. Descartes alifanya hivyo, angalau.

Inafanyaje kazi, ingawa? Kwa sababu tezi ni sehemu ya mwili. Na kwa hivyo bado haijatuambia chochote. Anachofanya ni kuielezea mwili wa mwanadamu kama una mifereji fulani ambayo roho za wanyama, kama wanavyoiita, hupitia.

Sasa, hii ni dhahiri fiziolojia ya karne ya 16 na 17, roho hizi za wanyama. Kumbuka, mzunguko wa damu haukugunduliwa hadi karne ya 17. Kwa bahati mbaya, Harvey alikuwa jirani yangu.

Nilikulia katika mji wa Dover kusini-mashariki mwa Uingereza. Nyumba yake ilikuwa Folkestone, maili saba kutoka hapa. Sanamu yake kwenye ufuo wa bahari huko Folkestone.

Na shule ya upili huko Folkestone, ambayo ilikuwa mshindani wetu wa mara kwa mara kimchezo, ilikuwa Shule ya Harvey, iliyopewa jina lake. Shule ya Harvey Grammar. Shule ya Grammar nchini Uingereza ni shule ya upili.

Inawezekana, hawafundishi sarufi mahali pengine popote isipokuwa Shule ya Grammar ya Harvey. Karne ya 17, unaona. Na katika siku za Descartes, walikuwa wakifikiria, si kwa upande wa mzunguko wa damu, bali mzunguko wa roho za wanyama, ambazo hupitia kwenye tezi.

Na alifikiria tezi kama aina ya kuninginizwa kwenye njia hii ambayo roho za wanyama hupitia, ili roho za wanyama, yaani, michakato ya mwili, ziathiri tezi, ambayo kwa namna fulani, ikiunganishwa na ubongo, hutoa mabadiliko ya ubongo na mabadiliko ya fahamu. Na hiyo ndiyo njia bora zaidi ambayo angeweza kufanya. Kwa hivyo unapata mwingiliano huo wa akili na mwili.

Kweli, hadithi ya tezi ya pineal ya Descartes kwa kawaida huchukuliwa kama moja ya upuuzi huo wa kawaida, kwa sababu haelezi kabisa. Na ni Hilo ndilo tatizo kubwa zaidi katika hilo. Hilo liliongeza ukweli dhahiri kwamba ingawa kuna mwingiliano wa kisababishi kati ya kinachoendelea akilini na kinachoendelea mwilini, kwa namna fulani au nyingine, sisi ni umoja wa utendaji kazi.

Mbinu hii ya mwingiliano wa kisababishi cha akili na mwili haionekani kuelezea umoja muhimu wa nafsi. Unaona, haionekani kuwa sawa kusema, mimi ni akili yenye mwili. Unaona, mimi ni zaidi ya umoja wa kisaikolojia.

Na ni umoja huo unaokosekana katika Descartes. Na kwa hivyo, warithi wa Descartes wana wasiwasi kila mara kuhusu tatizo hili la mwili wa akili. Tutafanya nini kulihusu? Kuna njia mbadala gani? Unaona, kulikuwa na njia mbadala moja ambayo iliibuka

kwa kiasi kikubwa kutokana na baadhi ya Wakalvini, mtu mmoja kwa jina Gerlincx, GEULINCX, aliunda nadharia inayojulikana kama upendeleo, ambayo kimsingi ilisema kwamba sababu ya tabia zinazolingana za akili na mwili ni Mungu.

Mawazo yangu ni tukio tu ambalo Mungu hufanya mabadiliko katika mwili wangu. Na mabadiliko katika mwili wangu ni tukio tu ambalo Mungu husababisha mabadiliko katika hali yangu ya akili. Ubaguzi.

Sasa, msingi wa hilo ni mtazamo ambao ulikuwa wa kawaida katika siku hizo. Bado wakati mwingine unasikia siku hizi kwamba kusema Mungu ni Mwenyezi ni kusema Mungu ana nguvu zote zilizopo. Hakuna mwingine aliye nazo.

Na kwa hivyo nguvu zote za kisababishi zinazotolewa na kiumbe chochote hazitolewi na kiumbe hicho, bali na Mungu, unaona. Na kwa hivyo ikiwa Mungu ndiye chanzo cha kila kitu kinachotokea wakati wote, basi utabiri wa mara kwa mara ndio mtazamo unaohitajika. Mambo mengine yanayotokea ni matukio tu ya nguvu za kisababishi za Mungu.

Naam, mtazamo huo haujapata wafuasi wengi hivyo. Baada ya yote, hata wanatheolojia kama Calvin wako wazi kabisa kwamba kuna sababu za pili pamoja na chanzo kikuu, Mungu. Na kama Thomas Aquinas alivyosema, Mungu ndiye chanzo cha mpangilio mzima wa sababu.

Unaona, Mungu, chanzo cha mwisho, mpangilio wa kisababishi, chanzo cha haraka. Na kwa hivyo upendeleo ni chaguo ambalo halijachukuliwa kwa uzito huo. Tutakapofika kwa Spinoza ijayo, tutaona kwamba anaendeleza nadharia ya vipengele viwili.

Hiyo ni kusema, mawazo na, uh, mabadiliko ya kimwili ni vipengele viwili tu vya kitu kimoja na kiini kimoja. Kwa hivyo kiakili au kimwili ni sifa mbili za kitu kimoja na kitu kimoja. Ukweli mmoja wa msingi unafanya kazi kwa njia mbili tofauti.

Tutakapofika Leibniz, tutaona anapendekeza kwamba hizo mbili zimepangwa mapema na muumba ili zifanye kazi kwa upatano kamili, upatano uliowekwa tayari hadi mwisho. Kama vile saa mbili zinavyosonga na kuanza kwa wakati mmoja. Na kwa hivyo haihitaji sababu, ya nje, lakini ninapotaka kuinua mkono wangu, mimi hupangwa mapema.

Mwili wangu uko hivyo mkono wangu unakuja, unaona. Leibniz, tutaonana na Leibniz wiki inayofuata. Lakini kusema ukweli, ni njia gani mbadala? Unaona, mara tu unapotatua tatizo na viumbe viwili ambavyo vina uwezo wa kuishi na kufanya kazi kwa kujitegemea na havina ubora muhimu unaofanana, unaona, inaeleweka katika, katika, katika kipindi cha sasa, uh, hoja kubwa zaidi inayotumika dhidi ya aina hizo za uwili ni katika suala la utegemezi wa ubongo wa hali zetu zote za kiakili, unaona.

Karibu zaidi katika uhusiano wa aina fulani. Na kwa hivyo siku hizi, njia mbadala huwa zinalenga utegemezi wa ubongo. Na, ikiwa uwili unahitajika, kama inavyosemwa na wanafalsafa kadhaa , basi inahitaji kuwa uwili ambapo kuna utegemezi zaidi , zaidi na roho inayoweza kutenganishwa kuliko roho ambayo tayari imetenganishwa.

Moja ambayo inaweza kutenganisha kuwepo baada ya kifo, lakini inaweza kutenganishwa. Lakini tutaona zaidi ya hayo kadri muda unavyosonga. Sasa, moja, uh, dokezo moja la mwisho.

Lo, dokezo la mwisho. Naam, inaonekana kama nusu dakika haitoshi kwa hilo. Aibu.

Sawa, itabidi tuendeleo na hoja ya mwisho wakati mwingine. Tunazungumzia kuhusu tamaa , na kisha kuhusu maadili.